

Erasmus+ õpirändeuring „Õpirände mõju ja jätkusuutlikkus“

Eesti osales 2019. aastal rahvusvahelise Erasmus+ õpirändeuringu „Õpirände mõju ja jätkusuutlikkus“ teises etapis, mille eesmärgiks oli analüüsida õpirände mõjusust haridustöötajatele ja üldhariduskoolidele. Uuringusse olid kaasatud 2014. ja 2015. aastal Erasmus+ programmi õpirändetoetuse saanud Leedu, Soome, Poola ja Eesti üldhariduskoolid.

Eestis osales küsitluses ja intervjuudes 23 üldhariduskooli ning lisaks viidi läbi ka dokumendianalüüs, mis põhineb 36 kooli ja lasteaia 2016. aasta taotlusvooru taotlustel ja aruannetel. Uuringu esimene etapp toimus 2016. aastal.

Erasmus+ TCA raames läbi viidud uuringut koordineeris Leedu riiklik büroo ning Šiauliai Ülikoolist olid kaasatud ekspertidena teadlased. Eestis viis uuringu läbi SA Archimedese hariduse rahvusvahelistumise agentuur koostöös TÜ ühiskonnateaduste instituudi ekspertidega professor Halliki Harro-Loidi juhtimisel.

Jätku-uuringu käigus analüüsiti, *kuidas tajuvad õpirände tulemusi koolidirektorid, projektijuhid ja õpetajad, millist kasu saab õpirändest üldhariduskool ning mis aitab koolis kaasa edukatele muutustele.* Andmeid koguti standardiseeritud küsitluse (99 vastajat), intervjuude ja dokumendianalüüsi abil. Parimate praktikate (juhtumite) analüüsi (Vääna Mõisakool, Gustav Adolphi Gümnaasium, Tartu Rahvusvaheline Kool) abil selgitati välja, missuguse kogemuse toovad koolid koju ja kuidas seda edaspidi rakendatakse.

Kui varasemad Euroopa õpirändeprojektid (nt Comenius) olid suunatud õpetajate individuaalse arengu toetamisele, siis alates 2014. aastast on fookus muutunud ning Erasmus+ programmi eesmärgiks on toetada kooli arengut läbi õpetajate õpirändel saadud kogemuse, mis tähendab, et õpiränded peavad olema seotud kooli pikaajalise arengukava või strateegiaga ja toetama kooli vajadusi.

Õpirändeuring näitas, et kuigi koolid ja õpetajad on õpirändega valdavalt väga rahul, sõltub õpirände tulemuslikkus kooli jaoks palju sellest, kui hästi oskab kool oma vajadusi analüüsida ning kui täpselt planeerib õpirännet oma arenguvajaduste toetamiseks.

Uuringu põhjal oli **õpirändel suurem mõju õpetajate üldiste kompetentside arengule võrreldes didaktiliste ja ainealaste kompetentsidega.** Kõige enam hindasid õpirändes osalenud õpetajad (u 90% vastajatest nii Eestis kui teistes riikides) **kultuuridevahelise kogemuse omandamist – eelkõige paranesid teadmised teiste riikide haridussüsteemidest ning arusaamine teistest kultuuridest.** Samuti leidsid õpetajad, et on pärast õpirännet muutustele enam avatud.

Küsimustiku andmete analüüsil selgus, et **õpirände edukus on olulisel määral seotud ettevalmistava tööga** – õpetajad, kes valmistusid õpirändeks põhjalikumalt, hindasid kõrgemalt saavutatud eesmärke ning jäid oma õpirändekogemustega ka enam rahule. Analüüsi tulemuste põhjal tegi ettevalmistusi õpirändeks 89% õpetajatest.

Uuring näitas ka, et enamik, **92%** küsitlusele vastanutest **rakendavad õpirändes saadud uusi ideid oma igapäevatoos ning 81% julgustavad ka oma kolleege uusi ideid rakendama.**

Dokumendianalüüs näitas, et parimal viisil toimivad koolid, kus õpirände **eesmärk on selge** ja kool tõe poolest soovib **mingis konkreetses valdkonnas pädevust kasvatada.**

Uuringu II etapi tulemuste põhjal saab välja tuua, et ligikaudu **70% vastajate hinnangul on õpirände järel koolis kasutusele võetud uued õppemeetodid ning õpilased on seeläbi saanud tundides olla loovamad ja aktiivsemad.** Positiivsena saab veel välja tuua, et enamiku vastajate hinnangul on õpirände teemadega koolis edasi tegeletud – **67%** küsimustiku täitnute **hinnangul on koolis aktiivselt otsitud uusi projekte samade teemadega edasi tegelemiseks.**

Erasmus+ osalemisaktiivsus näitab, et **Eestis on pikaajalise rahvusvahelise kogemusega koolid**, kus on enam kui pooled õpetajad osalenud rahvusvahelises õpirändes ja koolid, kus õpirändeprojektide rahastamist pole taotletud ning kus rahvusvaheline kogemus üldiselt on väike. **Aastatel 2014-2019** on Eestis saanud Erasmus+ õpirändetoetuse **137 üldharidusasutuse** 233 õpirändeprojekti, mille vahendusel on olnud võimalus osaleda õpirändes ligikaudu **1450 inimesel.** **Eesti üldhariduskoolidest 20%** on osalemas **Erasmus+ õpirändes.**

Uuringu teevad väärtuslikuks ka **ekspertide** poolt välja toodud **soovitused ja tähelepanekud**, millest võiks lähtuda hea õpirändeprojekti koostamisel.

Rahvusvahelise õpirändeuuringu teise etapi lühikokkuvõte:

http://archimedes.ee/wp-content/uploads/2015/12/03-TCA-REPORT_BRIEF_EN.pdf

Rahvusvahelise õpirändeuuringu lõpparuande täisversioon:

http://archimedes.ee/wp-content/uploads/2015/12/03-TCA-REPORT_FINAL-1.pdf